

Nr 16

Utlåtande i anledning av väckt motion om utgivande av en svensk kulturtidskrift på främmande språk.

I en till allmänna beredningsutskottet hänvisad motion, II: 417, av fru *Sundberg* hemställes, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära en utredning om lämpliga former för utgivandet av en svensk kulturtidskrift på främmande språk samt till 1967 års riksdag framlägga förslag att Svenska institutet får i uppdrag att utge nämnda tidskrift.

Motionären anför bl. a. att kännedomen om svenskt kulturliv är tämligen bristfällig i de stora kulturländerna. Ett sätt att nå en kvalificerad och intresserad utländsk publik vore att låta Svenska institutet utge en kulturtidskrift, tryckt på ett eller flera av de europeiska kulturspråken. Tidskriften bör ge mångsidig information om svensk litteratur, konst och musik samt innehålla reportage om vetenskapliga insatser och aktuell kulturdebatt. En representativ kulturtidskrift kan förmedla värdefulla kontakter och information, riktad just till de grupper av människor, vilkas omdöme som kritiker, förläggare och observatörer är av särskild betydelse.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från upplysningsberedningen och Svenska institutet.

Upplysningsberedningen anför följande:

För innevarande budgetår har riksdagen under III, VI, VIII och X huvudtitlarna beviljat anslag om sammanlagt drygt 20 milj. kronor till information om Sverige i utlandet. Dessa medel kommer till konkret användning i form av film, utställningar, broschyrer och andra publikationer, besök av journalister i press, radio och TV, egen inspelning och distribution av radio- och TV-program etc.

Bortsett från anslaget till Sveriges Radio för den till utlandet riktade verksamheten har riksdagen inte föreskrivit i vilka tekniska former informationsverksamheten skall bedrivas. Detta har överlåtits åt informationsorganen att själva bestämma. En kulturtidskrift har med andra ord varken uttryckligen inkluderats eller exkluderats. Att en sådan inte kommit till stånd är ett resultat av prioritering inom existerande anslagsramar. En högklassig tidskrift på helst flera främmande språk är dyrbar att producera. En effektiv distribution är sannolikt lika dyrbar.

Det är därför tacknämligt att en ledamot av riksdagen nu föreslår en utredning i syfte att få till stånd det ansenliga tillskott av medel, som utgivandet av en tidskrift måste kräva. Samtidigt är det emellertid möjligt att detta tillskott av medel enligt informationsorganens mening skulle med

större effekt kunna användas på annat sätt, exempelvis stöd till översättning av svensk litteratur. Det bör vara informationsorganens uppgift att inom de samlade resursernas ram ta ställning till dylika frågor.

I alla händelser kan man helhjärtat instämma i motionärens önskemål om ökad utländsk kännedom om svenskt kulturliv. Att i detta syfte tillsätta en särskild utredning om en kulturtidskrift torde emellertid knappast vara nödvändigt.

I detta sammanhang kan erinras om de förberedelser till en eventuell allmän Sverigetidskrift på främmande språk som pågått sedan något år till följd av handelskammarutredningens betänkande nr 2. Denna tidskrift är visserligen avsedd att ersätta framför allt de tidskrifter som f. n. utges av de svenska handelskamrarna i utlandet, men det råder bland intressenterna en samfällid uppfattning att den nya tidskriften — när eller om den blir verklighet — också skall spegla svensk kultur och annat samhällsliv.

Svenska institutet anför:

Institutet delar uppfattningen att svenskt kulturliv är bristfälligt känt utomlands och att ytterligare åtgärder krävs för att underlätta kommunikationerna med europeiskt kulturliv. Utgivande av en tidskrift vore utan tvivel en åtgärd som under vissa betingelser skulle kunna bidra avsevärt till att främja internationella kulturkontakter.

Det är angeläget att först framhålla att en tidskrift på främmande språk om svensk kultur hur bra den än är, fyller ingen uppgift om inte distributionen av tidskriften är väl organiserad. För att få en effektiv distribution till stånd måste den ske över utländska förlag eller andra distributionsföretag.

Tidskriften måste spridas selektivt så att den når personer, som verkligen har intresse av att läsa den. Enligt institutets erfarenhet är andra länders officiellt betonade kulturtidskrifter inte den typ av lektyr som väcker särskilt stor nyfikenhet; dels väcker den officiella nationellt inspirerade utgivningsformen dubier om publikationens verkliga syften, dels är innehållet spritt över så stora områden (litteratur, musik, forskning, film m. m.) att den knappast intresserar specialisterna. De kritiker och andra nyckelpersoner vi önskar nå, är sällan intresserade av en kulturyttring, därför att den är av ett visst nationellt ursprung utan i allmänhet därför att den har något nytt att ge inom deras specialgebit.

Det är därför tvivelaktigt om en brett upplagd svensk kulturtidskrift är den bästa lösningen. Det är institutets uppfattning att man snarare borde söka kontaktvägar över specialfacken genom att ge understöd åt svenska tidskrifter för kontinuerligt utkommande internationella nummer. Distributionen borde arrangeras i samarbete med utländska förlag. En god förebild för detta är Musikrevy, som tidigare genom engelska och franska förlag spritt nummer på främmande språk och som under detta år planerar att till en stor amerikansk musiktidskrifts abonnenter distribuera ca 9 000 exemplar. Musikrevy har för varje särskilt fall lyckats utverka ekonomiskt stöd från olika bidragsgivare, men ett permanent stöd under förutsättning av en lika god distribution vore ett önskemål för denna och liknande tidskrifter. Man skulle då samtidigt kunna utnyttja redan existerande redaktioners erfarenhet och kontakter. Som exempel på lämpliga tidskrifter inom olika ämnesområden kan nämnas:

Konst:	Paletten
Litteratur:	Ord och Bild
Musik:	Musikrevy
Teater:	Den av svenska ITI utgivna informationsskriften
Konsthantverk:	Kontur
Arkitektur:	Arkitektur

Filmen har genom Filminstitutets tidskrift redan ett eget flerspråkigt organ.

Flera av dessa skrifter ges sporadiskt eller mera kontinuerligt ut på främmande språk. För samtliga gäller att de ekonomiska svårigheterna är utomordentligt stora och att distributionen (med något undantag) är otillfredsställande. Svenska institutet har vid flera tillfällen på olika sätt bistått vid utgivningen av dessa internationella nummer. Vid den föreslagna utbyggnaden av stödet till sådana utgåvor vore det en fördel om Svenska institutet kunde fungera som förbindelselänk mellan de olika tidskrifternas redaktioner.

I kostnaderna för detta program borde kalkyleras kontaktresor till utlandet för redaktionsmedlemmarna.

Vad svenska vetenskapliga insatser beträffar skulle en redovisning för utländsk publik kräva ett förarbete på svenska, som vore ganska betydande. För närvarande existerar ingen översikt av svensk forskning för den svenska allmänheten. Detta grundläggande arbete måste göras innan någon redovisning för internationell publik kan bli aktuell.

Information om svensk kulturdebatt kunde anslutas till de skrifter, vars ämnesområde närmast berörs av debatten. Svenska institutet har genom två böcker samlat ett intressant erfarenhetsmaterial av hur en dylik redovisning kan göras för utländsk publik, dels genom Lars Gustafssons »The Public Dialogue in Sweden» (1964), dels genom Lars Bäckströms och Göran Palms »Sweden Writes» (1965), den senare publikationen avsedd även som ett förarbete till en eventuell permanent utkommande kulturtidskrift på engelska. De slutsatser som man hittills kunnat dra av dessa erfarenheter samt av de erfarenheter som internationella tidskriftsnummer givit, är att svenskt kulturliv kan väsentligt utöka sina kontakter med en rätt bedriven internationell tidskriftsdistribution.

Utskottet

I motionen föreslås en utredning om lämpliga former för utgivning av en svensk kulturtidskrift på främmande språk och att förslag måtte föreläggas 1967 års riksdag att Svenska institutet får i uppdrag att utge tidskriften.

Det är även enligt utskottets mening angeläget att önskemålen om en vidgad kännedom i utlandet om svenskt kulturliv, bl. a. genom publikationer, blir beaktade. Det är emellertid uppenbart att frågorna om hur publiceringsverksamheten lämpligen bör organiseras ägnas stor uppmärksamhet av informationsorganen. Såvitt utskottet kunnat bedöma bör den försöksverksamhet som nu pågår kunna ge värdefulla erfarenheter för det fort-

sätta arbetet och det kan förutsättas att informationsorganen kommer att göra de framställningar om ökade resurser m. m. för ifrågavarande ändamål som erfarenheterna ger anledning till. Utskottet finner med hänsyn härtill utredning icke påkallad utan hemställer,

att motion II: 417 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 15 mars 1966

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Sörlin, Enarsson, Svanström, Hedlund, Helge Karlsson, Wååq, Torsten Hansson, Sörenson*, Blomquist och Wirtén*;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, fru Jäderberg, herrar Lundmark, Haglund, Rimås, Wikner, Nilsson i Bästekille, Hyltander, Johansson i Växjö, Nilsson i Agnäs och Josefson i Arrie.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.